

CAP

J.nr. 17-2313-000033

Ref.: MMJ

Den 11. april 2023

Referat af mødet i Landdistriktsudvalget den 3. februar 2023

Følgende medlemmer deltog:

Anna de Klauman (formand)
Simone Le Rey, Fødevareministeriets departement
Dea Cordt Kragh, Plan- og Landdistriktsstyrelsen
Mette Trudsø Kruse, Landbrug & Fødevarer
Lone Vingtoft, Danske Regioner
Gunilla Ørbeck, Kommunernes Landsforening (via Skype)
Flemming Larsen, Friluftsrådet
Henrik Wejdling, Dansk Ornitologisk Forening
Lise T. Sørensen, Sammenslutningen af Danske Småøer
Frode Thule Jensen, repræsentant for LAG'er

Desuden deltog:

Michael Simonsen, EU-Kommissionen (via Skype)
Anne-Mette Hjortebjerg Lund, Landbrugsstyrelsen
Hans Jørgen Langfrits, Landbrugsstyrelsen
Mads Kolte-Olsen, Landbrugsstyrelsen
Per F. Ahle, Landbrugsstyrelsen
Asger Petersen, Landbrugsstyrelsen
Henrik Skoven, Landbrugsstyrelsen
Sophia von Carnap-Nielsen, Landbrugsstyrelsen
Clara Vinde Elben, Landbrugsstyrelsen
Marianne Mochau, Landbrugsstyrelsen

Afbud fra:

Bjarne Pugholm Johansen, Dansk Gartneri
Marie-Louise Bretner, Dansk Skovforening
Lars Haahr Jensen, repræsentant for regionerne
Peter Koch, Landdistrikternes Fællesråd

1. Velkomst v/ formanden.

Anna de Klauman bød velkommen til mødet i Landdistriktsudvalget og præsenterede sig selv. Anna er ny vice-direktør for området EU & Landbrug i Landbrugsstyrelsen, hvor en af opgaverne er at være formand for Landdistriktsudvalget.

2. Godkendelse af dagsorden.

Udvalget godkendte dagsordenen.

3. Meddelelser.

A. Meddelelser fra Landbrugsstyrelsen.

1) Orientering om etableringen af en Overvågningskomité for CAP-planen.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund erindrede om, at der blev spurgt til den kommende Overvågningskomité for CAP-planen på det seneste udvalgmøde, og oplyste, at Overvågningskomitéen blev etableret i efteråret 2022. Det er besluttet at opretholde Landdistriktsudvalget og køre Landdistriktsudvalget og Overvågningskomitéen separat indtil videre. Det skyldes, at der fortsat vil være en række tunge opgaver for Landdistriktsudvalget i forhold til bl.a. forslag til programændringer, udfordringer med hjemtagningen af EU-midler og godkendelse af den årlige gennemførelsesrapport om landdistriktsprogrammet inden fremsendelsen til Kommissionen. Overvågningskomitéen skal bl.a. varetage opgaver vedrørende den kommende performancerapport og kommende forslag til ændringer af CAP-planen. Desuden vil der være forskellig timing i forhold til opgaverne i de to fora. F.eks. skal udvalget høres om gennemførelsesrapporten om landdistriktsprogrammet i juni, mens overvågningskomitéen skal høres om performancerapporten i januar. Dermed giver det mening at have både Landdistriktsudvalget og Overvågningskomitéen parallelt. Men vi vil overveje, om møderne i de to fora kan afholdes den samme dag, hvis det giver mening.

B. Meddelelser fra Kommissionen.

Michael Simonsen havde ingen meddelelser.

4. Orientering om status for revisionsbesøg og kontrolstatistik.

Hans Jørgen Langfrits orienterede om EU-Kommissionens igangværende revisionssag vedrørende mangler i styrelsens kontrol i forhold til kunstigt skabte betingelser for at modtage støtte, herunder for tilskud ydet under landdistriktsprogrammet. Desuden er der fundet mangler i andre kontroller i nogle ældre projektstøtteordninger under programmet. Der har været en løbende proces med Kommissionen om sagen, og styrelsen har senest haft et bilateralt møde med Kommissionen den 22. september 2022. Styrelsen har modtaget Kommissionens referat fra mødet, inkl. en anmodning om at modtage yderligere oplysninger. Der er leveret svar på dette den 31. januar 2023. Der kan forventes en afgørelse fra Kommissionen inden for 6 måneder, med mindre der bliver behov for yderligere oplysninger.

Hans Jørgen Langfrits oplyste, at Kommissionen har anmeldt revision af styrelsens administration og kontrol af krydsoverensstemmelse i ansøgningsårene 2021 og 2022. Revisionsbesøget er planlagt til den 6.-10. marts 2023, og det forventes også at omfatte fysisk kontrolbesøg hos enkelte støttemodtagere.

Hans Jørgen Langfrits orienterede herefter om resultatet af kontrolstatistikken for kontrolåret 2021. Der skal årligt rapporteres til Kommissionen om resultatet af de administrative og fysiske kontroller på tilskudsområdet, og de sidste dele af denne rapportering blev sendt til Kommissionen den 14. oktober 2022 for kontrolåret 2021. Den samlede fejlrate for den tilfældigt udvalgte stikprøve, der udover administrativ kontrol også har haft fysisk kontrol, bør ligge under 2 pct., der er EU's væsentlighedsgrænse. For landdistriktsprogrammet er den konstaterede fejlrate for arealstøtten 4,02 pct. og for projektstøtten 11,87 pct. Den høje fejlrate for arealstøtten skyldes foranstaltningerne Målrettet regulering (efterafgrøder) og Pleje af græs- og naturarealer, hvor fejlraten var henholdsvis 8,86 pct. og 5,52 pct. Målrettet regulering var tidligere en national ordning, men blev i 2020 ændret til en EU-ordning, hvilket har medført et krav om stedfasthed. Dermed giver det problemer, hvis arealet er flyttet, hvilket der kan være gode årsager til. Kravet om stedfasthed er en af årsagerne til den høje fejlrate. Der er derfor gennemført en informationskampagne i sommeren 2022, hvor der var fokus på dette. Desuden er kontrolprocenten forøjet fra 5 pct. til 10 pct. for disse ordninger i 2022, hvilket den også vil være i 2023. Endvidere er der lempet på kravet om stedfasthed fra i år, så der er øget fleksibilitet i forhold til at flytte arealer inden for et vandopland-område. I forhold til den høje fejlrate for Pleje af græs- og naturarealer er styrelsen ved at undersøge kontrolsagerne for at afdække, hvad problemet er. Der er også indført øget fleksibilitet på denne ordning, således at der kan være punkter, hvor der ikke er afgræsset.

Fejlraten på 11,87 pct. for projektstøtte skyldes én sag på en lukket ordning, hvor der er konstateret en fejl i forbindelse med kontrollen af den sidste udbetaling, der kan medføre krav om tilbagebetaling. Hvis man ser bort fra denne sag, er fejlraten 0,33 pct. for projektstøtte. For LAG-ordningen er fejlraten 0,18 pct.

Mette Trudsø Kruse spurgte til sammenhængen mellem Rigsrevisionens undersøgelse og Kommissionens revision af omgængelsagen. Derefter opfordrede hun til, at man gjorde noget ud af kommunikation til landbrugerne, når styrelsen kommer på revisionsbesøg med EU-Kommissionen.

Hans Jørgen Langfrits svarede, at der er regler for, hvornår støttemodtagerne må adviseres om kontrollen. Når styrelsen må advisere om det, så gør vi det. Hvad angår sammenhængen mellem Kommissionens revision og Rigsrevisionens revision af omgængelse, så er der tidligere orienteret om det i Landdistriktsudvalget. Baggrunden var en projektstøttesag med 4 tilsagn, som Rigsrevisionen også blev opmærksom på, hvorefter de bredte denne del af deres undersøgelse ud til landbrugsstøtte generelt. Kommissionen blev via beretningen fra Rigsrevisionen opmærksom på, at der var tale om en generel svaghed i styrelsens kontrol af landbrugsstøtteordninger. Det er forventningen, at Kommissionens sag kan lukkes inden for ca. 6 måneder. I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt landbrugeren har været på den rigtige eller forkerte side, så skal der foretages en konkret vurdering i den enkelte sag. Dette sker på baggrund af en høring af landbrugeren, og nogle gange er det nødvendigt med flere høringer. Der er pr. d.d. ikke sendt en afgørelse om konstateret omgængelse til en landbruger endnu, men styrelsen forventer at gøre dette snarest. Styrelsen har konstateret, at udbetalingskadencen for den direkte støtte i 2022 stort set er lige så god, som den plejer at være, selv om der har været arbejdet med omgængelsagerne. Det har dog været nødvendigt at tilføre betydelige ressourcer for at kunne klare disse sager, også som følge af beslutningen om at gennemgå alle sager bagudrettet.

Henrik Wejdling takkede for den grundige orientering og udtrykte anerkendelse af den øgede fleksibilitet i forhold til græsningsarealer, hvilket også vil gavne biodiversiteten. Spurgte, om man kan forestille sig, at grænsen på de 2 pct. vil blive lempet i 2023, dvs. at 2023 bliver et prøveår?

Hans Jørgen Langfrits svarede, at grænsen på de 2 pct. er fastlagt i EU. Det har i mange år været forsøgt, om man kunne ændre den, uden at det er sket. Desuden er Danmark nettobidragyder til EU, hvilket gør, at Danmark har en finansiell interesse i forhold til, hvad EU-midlerne skal bruges til.

Hans Jørgen Langfrits oplyste som svar til Lise T. Sørensen, at Danmark ligger godt sammenlignet med andre medlemsstater i forhold til fejlraten for den direkte støtte. Når det gælder landdistriktsprogrammet, ligger Danmark ikke nær så godt, fordi der stilles ekstra krav. Når der er mange ordninger og krav, der ændres over årene, kan det være svært for nogle støttemodtagere.

Hans Jørgen Langfrits oplyste som svar til Frode Thule Jensen, at styrelsen ikke har tal for, hvordan fejlraten for LAG-området ligger historisk i andre medlemsstater, da fejlratene bliver opgjort på et højere niveau.

5. Status for fremdrift af landdistriktsprogrammet for 2014-2022

A. Økonomisk fremdrift og afløb.

Henrik Skoven gennemgik den økonomiske fremdrift på baggrund af den udsendte power-point. Status er ikke ændret meget i forhold til udvalgmødet den 30. september 2022. Der er ikke foretaget en gennemgang af den samlede programøkonomi siden da, idet dette gøres to gange om året i forbindelse med fremsendelse af forecast til Kommissionen. Men oversigterne er opdateret med nye tal pr. 1. januar 2023. Hvad angår udviklingen i hjemtagning af EU-midler, så er de tildelte midler for 2019 hjemtaget ved udgangen af 2022. Der forventes også hjemtagning af midlerne for 2020, der skal være hjemtaget ved udgangen af 2023, mens det ikke forventes at være muligt at hjemtage midlerne for 2022.

Mette Trudsø Kruse bemærkede, at det er vigtigt for Landbrug & Fødevarer, at midlerne bliver anvendt til formålet. Det fremgår nu af oversigten, at det er 1,6 mia. kr. i stedet for 1,8 mia. kr., der formentlig ikke bliver hjemtaget.

Henrik Skoven oplyste, at forskellen skyldes, at der tidligere var lagt en ekstra antagelse ind om "worst case", og den er nu taget ud af beregningen.

Mette Trudsø Kruse oplyste, at Landbrug & Fødevarer har fremsendt forslag til afhjælpning af udfordringen med hjemtagningen af EU-midler, og de vil sende yderligere forslag. Spurgte Michael Simonsen, om der er lignende problemer i andre medlemsstater, og om Kommissionen planlagde nogen form for fleksibilitet i forhold til EU-reglerne, så man kunne få en større del af pengene ud og arbejde i erhvervet

Michael Simonsen svarede, at han ikke havde et billede af, hvordan situationen ser ud i andre medlemsstater i forhold til hjemtagningen af EU-midler. Der er interne drøftelser i Kommissionen om muligheder for fleksibilitet, men der er ikke fundet en løsning, der kan hjælpe i forhold til udfordringerne for det danske program. Hvad angår "no-backsliding" er det velkendt, at Danmark ligger på et højt niveau i forhold til anvendelsen af EU-midler til miljø- og klimaformål. Men det er forordningsbestemt, at denne procentsats ikke kan reduceres.

Mette Trudsø Kruse bemærkede, at det er uheldigt, at man som medlemsland reelt bliver straffet for fra starten af perioden at have lagt et højt ambitionsniveau i forhold til miljø- og klimaindsatsen, da det giver mindre rum til at flytte midlerne rundt til andre formål som f.eks. dyrevelfærd senere i programperioden. Opfordrede Kommissionen til at se på dette igen.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund oplyste som svar til Frode Thule Jensen, at det ikke vil være muligt at omfordele uforbrugte midler til LAG-ordningen, da LAG ikke er en grøn indsats i forordningens forstand. Det er bestemte foranstaltninger (artikler) i forordningen, der tæller med som miljø- og klimaindsatser, og LAG-ordningen har ikke hjemmel i disse artikler.

Flemming Larsen henviste til 200 mio. kr. puljen i forrige programperiode, hvor midlerne skulle administreres i regionerne, og hvor der blev tildelt midler til LAG-ordningerne. Spurgte, om man ikke kan bruge den samme model igen? Spurgte desuden til, hvor ofte politikerne ser på fleksbeslutningen, og hvad investeringer i "fysiske aktiver" betyder?

Marianne Mochau svarede, at der var et andet forordningsgrundlag, da 200 mio. kr. puljen blev gennemført, og bl.a. var der ikke krav om øremærkning af midler til miljø- og klimaformål. Nu er der et andet regelgrundlag med regler om øremærkning af midler og "no-backsliding" og dermed begrænsninger i forhold til anvendelsen af midlerne.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund oplyste, at sidste gang, der blev truffet politisk beslutning om overførsel af fleksmidler, var i 2021, hvor der blev truffet beslutning for resten af programperioden.

Henrik Skoven oplyste, at "fysiske aktiver" bl.a. omfatter investeringer i miljøteknologi, vådområder, lavbundsprojekter og minivådområder.

B. Orientering om tilsagnsgivning, udbetalinger og resultater under programmet for 2014-2022.

Per F. Ahle orienterede om status for tilsagnsgivning og udbetalinger for økologisk arealtilskud, pleje af græs- og naturarealer, ekstensivering med slæt og målrettet regulering.

Mette Trudsø Kruse takkede for, at tilsagnsgivning og udbetalinger til økologisk arealtilskud og pleje- af græs- og naturarealer er ved at komme på ret køl igen. I forhold til ekstensivering med slæt er det vigtigt med kommunikation, når der er udfordringer. Spurgte, om man kan flytte ansøgninger under bio-ordningerne i den nye CAP til ordninger under landdistriktsprogrammet for at sikre mere hjemtagning af det gamle program?

Per F. Ahle svarede, at dette ikke er muligt. Men der forventes at være tilstrækkelige midler til dem, der søger under bio-ordningerne.

Asger Petersen orienterede om status for tilsagnsgivning og udbetalinger for natur- og miljøordningerne, inkl. skovordningerne.

Mette Trudsø Kruse bemærkede i forhold til vådområdeindsatsen, at det er vigtigt at få afklaret § 3-problemstillingen. Opfordrede til, at der er enkle regler for ansøgerne på minivådområdeordningen. Det er vigtigt at kommunikere om reglerne.

Mads Kolte-Olsen orienterede herefter om status for tilsagnsgivning og udbetalinger for investeringsordningerne. Oplyste, at der er modtaget et stort antal ansøgninger på miljø- og klimateknologi 2022, men tallene skal konsolideres, inden der kan informeres om det ansøgte beløb. Der har også været stor interesse for ordningen grøn bioraffinering (forundersøgelser), hvor der senere vil komme information om det ansøgte beløb og det forventede tidspunkt for tilsagnsgivning.

Mette Trudsø Kruse opfordrede styrelsen til at få afsluttet de 30 sager på økologisk investeringsstøtte 2021, hvor der ikke er givet tilsagn, og til at kommunikere om det, hvis der træffes afgørelser om omgåelse.

Mads Kolte-Olsen oplyste, at Landbrugsstyrelsen i de 30 sager har konstateret objektive tegn på omgåelse. Før Landbrugsstyrelsen kan træffe afgørelse om omgåelse, skal det undersøges, om der også er subjektive tegn på omgåelse i sagerne. Sager uden subjektive tegn på omgåelse går videre til almindelig sagsbehandling for tilsagn.

Flemming Larsen spurgte, om der er mulighed for tilskud til opsætning af solceller på stalde under miljø- og klimateknologiordningen, og henviste til mulighederne i Tyskland.

Mads Kolte-Olsen oplyste, at der er en omfattende teknologiliste for denne ordning, herunder teknologier vedrørende energibesparelser. Ville gerne undersøge, om opsætning af solceller på stalde er omfattet.

Dea Cordt Kragh orienterede herefter om status for tilsagnsgivning og udbetalinger for LAG-ordningen.

C. Ansøgningsrunder for støtteordninger i 2023.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund præsenterede oversigten over planlagte ansøgningsrunder i 2023. Oversigten er delt op på ordninger under landdistriktsprogrammet og de ordninger til landdistriktsudvikling, der åbner under CAP-planen i 2023 (dvs. kun søjle II ordninger).

Mette Trudsø Kruse bemærkede, at det er en dårlig idé med ordninger, der åbner primo juli, da det er midt i sommerferien. Desuden bør hele ansøgningsperioden fremgå af oversigten, ikke kun åbningstidspunktet. Under miljø- og klimateknologi 2023/2024 bør der også gives tilskud til overdækning af gyllebeholdere og med et beløb på ned til 100.000 kr. samt til planteavlere.

Asger Petersen svarede, at ansøgningsrunden på minivådområder åbner primo juli, hvilket er afstemt med oplandskonsulenterne, så de har god tid til udarbejde ansøgningerne i august og september.

Mads Kolte-Olsen oplyste, at ansøgningsrunden for etablering af grøn bioraffinering, der åbner i november 2023, er for dem, der allerede har søgt om tilskud til et forundersøgelserprojekt på nuværende tidspunkt. Men man kan godt søge om tilskud til et etableringsprojekt uden at have søgt om tilskud til et forundersøgelserprojekt under landdistriktsprogrammet.

6. Forslag til ændring af landdistriktsprogrammet for 2023

Sophia von Carnap-Nielsen orienterede om det kommende forslag til ændring af landdistriktsprogrammet for 2023, hvor arbejdet nu er påbegyndt. Forslaget vil indeholde ændringer til ordninger, der fortsat er aktive under programmet, og ændringer vedrørende tilpasning til de regler, der gælder for CAP-planen. Det forventes, at forslaget til programændring bliver sendt til Kommissionen til september, og at Kommissionens godkendelse vil

foreligge ultimo 2023. Landdistriktsudvalget skal høres om forslaget til programændring og vil derfor få det forelagt, så snart det er klar.

Lise T. Sørensen bemærkede, at Sammenslutningen af Danske Småøer har sendt høringsvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om ø-støtte. Der er fastlagt et loft på 100 ha, hvilket stiller øboerne dårligt, hvis de har behov for større arealer. Samtidig kan det konstateres, at flere fjernboere køber jord op på øerne og lægger 4 pct. brak, hvilket presser de fastboende. Opfordrede styrelsen til at se på problemstillingen.

Per F. Ahle takkede for det modtagne høringsvar og oplyste, at det ikke er muligt at ændre på noget nu, men at man måske kan se på det fremadrettet. Hvis grænsen på de 100 ha fjernes, vil der være et mindre beløb pr. ha, da rammen er givet. Støttesatsen er beregnet i forhold til, at man har særlige udfordringer som følge af, at landbrugsarealerne er beliggende på særligt udpegede ikke-brofaste øer.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund oplyste, at hvis der skal gennemføres nye initiativer fra 2023, kan der blive behov for at gennemføre en ekstra programændring i starten af 2023. Det vil være tilfældet, hvis der er behov for ændringer, der skal gælde allerede fra i år. I så fald vil Landdistriktsudvalget få forelagt det ekstra forslag til programændring.

7. Status for lokale aktionsgrupper.

Dea Cordt Kragh orienterede om, at Indenrigs- og Boligministeriet og Bolig- og Planstyrelsen er blevet nedlagt i forbindelse med dannelsen af den nye regering. LAG-området er blevet overflyttet til Kirkeministeriet, og i januar er der etableret en ny Plan- og Landdistriktsstyrelse, der nu har ansvaret for dette område. For de ansatte er der ingen ændringer, og der er samme direktør som hidtil. Styrelsen arbejder p.t. med godkendelsen af de nye lokale aktionsgrupper. Der er afholdt møde i Indstillingsudvalget, og det næste møde afholdes den 1. marts 2023 efter fristen for indsendelse af strategier den 20. februar 2023. Parallelt med dette arbejde kører de gamle lokale aktionsgrupper videre i en periode. Der er desuden fokus på arbejdet med de nye bekendtgørelser.

Dea Cordt Kragh oplyste som svar til Frode Thule Jensen, at alle de lokale udviklingsstrategier, der er indsendt, er blevet godkendt.

8. Næste udvalgmøde.

Anna de Klauman oplyste, at det næste møde i udvalget planlægges afholdt i juni 2023. Styrelsen vil sende forslag til en mødedato.

Lise T. Sørensen bemærkede, at man skal være opmærksom på, at Folkemødet afholdes i juni. Desuden er der ”Madens Folkemøde”, der afholdes ved Engestofte Gods på Lolland i begyndelsen af juni 2023, og hvor man kunne overveje at afholde mødet i Landdistriktsudvalget.

9. Eventuelt.

Intet.